

Onderwerp: Instroom op maat hoogspecialistische jeugdhulp
Datum: 15 september 2023
Portefeuillehouder: M. Sikkes – van den Berg
Team: Beleid Samenleving
Steller: K. van der Weijden
+31 203144716
Kim.van.der.Weijden@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Op grond van de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp aan jeugdigen. Voor de hoogspecialistische jeugdhulp heeft de gemeente Diemen, in samenwerking met de gemeenten Uithoorn, Ouder-Amstel en Amsterdam, contracten afgesloten met 10 kernpartners. Er is sprake van taakgerichte financiering (lumpsum). Dit betekent dat er per kernpartner een vast bedrag per jaar is afgesproken om de hoogspecialistische jeugdhulp te bieden aan jeugdigen uit Diemen die dit nodig hebben.

Bij ongewijzigd beleid laat een doorberekening van de kostenontwikkeling zien dat twee van de kernpartners (Levvel en iHub) fors gaan overschrijden in 2023. Dit beeld geldt voor de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel. De DUO-gemeenten vragen extra middelen aan (in Diemen in de 2^e en 3^e kwartaalbrief 2023, Kadernota 2024 en Begroting 2024) maar deze zijn niet dekkend voor de uiteindelijk voorziene overschrijding bij ongewijzigd beleid. Ook andere aanbieders geven aan tegen hun financiële grenzen aan te lopen.

De actuele situatie op het gebied van hoogspecialistische jeugdhulp en het streven om binnen bestaande budgetten te blijven dwingen ons om actief te handelen.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 12 september 2023

Samenvatting

De gemeente Diemen heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor het bieden van jeugdhulp aan jeugdigen uit Diemen. Tot op heden is het uitgangspunt in Diemen dat jeugdigen de hulp krijgen die nodig wordt geacht door een verwijzer (bijv. gemeente, huisarts of jeugdbescherming). Hulp en ondersteuning wordt zo laagdrempelig, vroegtijdig en integraal geboden. Echter, de financiële ruimte om de stijgende zorgvraag op te vangen staat onder druk. We hebben te maken met dubbele schaarste. Naast financiële schaarste is er ook sprake van personele schaarste bij aanbieders waardoor het moeilijk is om jeugdigen de benodigde hulp en ondersteuning te bieden.

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Diemen hebben we te maken gehad met een kostenoverschrijding op het budget jeugd. In de 2^e kwartaalbrief 2023 is € 900.000 aangevraagd om het totale budget jeugdhulp (preventief, ambulant en specialistisch) te indexeren. De tarieven binnen de jeugdhulp contracten worden geïndexeerd aan de hand van de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA)-index. Voor 2022 is de OVA-index 4,42% en voor 2023 is de OVA-index vastgesteld op 6,36%. Inmiddels is op basis van de prognose uitgaven specialistische jeugdhulp in 2023 de verwachting dat het begrote budget voor specialistische jeugdhulp voor 2023 niet toereikend is. Er is dekking gevonden voor deze kosten (€ 222.000) vanuit de programma's Sociaal en Onderwijs. Dit is opgenomen in de 3^e kwartaalbrief 2023 en heeft een structurele doorwerking in de begroting 2024. De huidige jeugdhulpbudgetten voor 2023 bieden geen ruimte om de lumpsum voor specialistische jeugdhulp nog verder te verhogen.

Als resultaat van de programma's Grip op Sociaal Domein en Datagedreven Sturing hebben we sinds 2023 meer, eerder en een betrouwbaarder inzicht in cliëntaantallen, indicaties en bijbehorende kosten. Over de eerste helft van 2023 zien we dat er meer jeugdigen in zorg zijn t.o.v. 2022 en er ook meer indicaties zijn (een jeugdige kan meerdere indicaties hebben). Daarnaast zien we de gemiddelde zorgkosten stijgen, zowel de hoogspecialistische jeugdhulp als enkelvoudig specialistische jeugdhulp. Dit wordt veroorzaakt door complexere zorg, meer instroom dan uitstroom en zorgcontinuïteit. Qua leeftijd van de jeugdigen zien we met name een stijging in de leeftijdsgroep 12 tot 18 jaar. Deze cijfers vormen een aanknopingspunt voor gesprekken met de gecontracteerde aanbieders om deze cijfers te duiden en op zoek te gaan naar onderliggende oorzaken.

Bovenstaande maakt het noodzakelijk om binnen het domein jeugdhulp meer sturend te zijn om de kosten te beheersen. Op de instroom van cliënten bij de zorgaanbieders is invloed mogelijk. Het college heeft besloten instroom op maat in te voeren.

Voor de volgende uitzonderingen kunnen zorgtoewijzingen worden aangevraagd gedurende de maatregel van instroom op maat:

- a) Overdracht vanuit andere gemeente (verhuizing);
- b) Maatregel Jeugdbescherming/Jeugdreclassering
- c) Crisisplaatsingen (volgens richtlijnen Nederlands Jeugd Instituut (NJI)) en ambulante crisishulp;
- d) Pleegzorg;
- e) Dagbesteding voor KDC/ODC;
- f) Goedkeuring Experttafel

Als A tot en met E niet van toepassing zijn, kan eventueel goedkeuring worden aangevraagd bij de experttafel (optie F).

Er is een experttafel per gemeente (op afroep beschikbaar). De experttafel bestaat uit een vertegenwoordiging vanuit het sociaal team, jeugdconsulenten, gedragsdeskundige en de inbrenger van de casus (vanuit de kernpartner). De experttafel heeft doorzettingsmacht om keuzes te maken over zorgtrajecten. Als inhoudelijke discussies nodig zijn wat betreft zorgtrajecten treedt het expert team als partner voor contractmanagement. De experttafel treedt op als vraagbaak voor de sociaal teams als er vragen zijn rondom zorgtrajecten/wat wel en niet kan/welke afspraken er gemaakt zijn.

Met instroom op maat blijft hulp aan de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen beschikbaar en blijven we invulling geven aan onze wettelijke verantwoordelijkheden als gemeente.

De maatregel van instroom op maat kan snel worden ingevoerd. Het is een aanvulling op de beheersmaatregelen zoals beschreven in de jaarrekening 2022:

- Meer capaciteit inzetten op het onderdeel contractmanagement om het berichtenverkeer meer actueel te laten zijn en dit ook periodiek te toetsen via ervaringscijfers.
- Het sturen op contractuele bepalingen dat een zorgaanbieder bijvoorbeeld maximaal 5 procent aan achtergestelde instroom mag verwerken op het oude jaar - tenzij er echt in de laatste maand een flink instroom is geweest aan cliënten.
- Contractmanagement uitbreiden / intensiveren voor de enkelvoudig specialistische jeugdhulp

Financieel

Met de verhoging van het jeugdhulp budget in de 2^e en 3^e kwartaalbrief 2023 is nog geen rekening gehouden met de financiële consequenties van de maatregel instroom op maat. De invoering van instroom op maat in de hoogspecialistische jeugdhulp is een beheersmaatregel om de overschrijding binnen het jeugdhulpbudget niet verder op te laten lopen. De jeugdhulp aan de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen blijft doorgang vinden. De gemeente Diemen staat garant voor de financiering van de zorg die aan de criteria van instroom op maat voldoet. Door middel van een eindverklaring en -afrekening vindt de betaling plaats. Dit betekent dat de financiële gevolgen van de maatregel instroom op maat pas bekend zijn bij de jaarrekening 2023.

Het financieel effect valt lastig aan te geven. Het betreft een relatief korte periode en in welke mate sprake is van (beperkte) nieuwe instroom ten opzichte van de prognoses kan ook niet worden voorspeld.

Uitvoering en vervolg

De maatregel van instroom op maat wordt in ieder geval tot en met 31 december 2023 gehanteerd. De experttafels per gemeente zijn opgericht en zullen vanaf 15 september 2023 ingezet worden.

De kostenontwikkeling jeugdhulp is opgenomen in de begroting 2024 en verder. Als voorbereiding hierop ontvangt de gemeenteraad eind september/begin oktober een memo van portefeuillehouder Sikkes – van den Berg over de kostenontwikkeling jeugdhulp. Hierin zullen we ook de eerste ervaringen met de maatregel instroom op maat delen.

In de eerste helft van 2024 evalueren we de maatregel van instroom op maat om het effect van de maatregel te bepalen:

- Op de jeugdigen op de wachtlijst
- Procesmatig (wat kan beter of anders);
- Op de uitgaven

We zoeken de aankomende periode naar een goede vorm om de maatregel te evalueren in samenwerking met de kernpartners. Hoe dan ook is het belangrijk om te evalueren omdat niet uitgesloten kan worden dat in de aankomende jaren de gemeente weer met schaarste te maken krijgt (het is zeer aannemelijk zelfs) waardoor deze maatregel weer of blijvend moet worden ingevoerd. In dat geval is het handig om een beproefde werkwijze te hebben.

Ter inzage in iBabs

Ja

- EINDE -